

LLEI 2/1997, DE 3 D'ABRIL, SOBRE SERVEIS FUNERARIS

EL PRESIDENT
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

Fins a l'entrada en vigor del Reial decret llei 7/1996, del 7 de juny, sobre mesures urgents de caràcter fiscal i de foment i liberalització de l'activitat econòmica, els serveis funeraris han estat tradicionalment una competència municipal, recollida tant en la legislació general del règim local com en la legislació sanitària. El que estableix el Reial decret llei 7/1996, però, implica la derogació de la reserva a favor dels ens locals dels serveis funeraris, sens perjudici que els ajuntaments puguin sotmetre a autorització i regular la prestació de serveis pels particulars en aquest àmbit. La possibilitat d'intervenció de l'Administració en un sector que es declara liberalitzat s'explica en la mesura que aquest és essencial per a la comunitat i, consegüentment, d'interès general, i que el servei dels interessos generals és l'objectiu constitucional de tota l'Administració pública.

En el marc de les competències de la Generalitat en matèria de règim local, de sanitat i de defensa de les persones consumidores o usuàries, els objectius d'aquesta Llei són, duna banda, fixar l'abast de les competències dels poders locals en relació amb els serveis funeraris i les potestats que en aquest àmbit poden exercir els ajuntaments o, si escau, els consells comarcals, i, d'altra banda, determinar les condicions mínimes que han de tenir les entitats prestadores de serveis funeraris, tant pel que fa a la submissió a la normativa sanitària aplicable com a la garantia dels principis d'universalitat, d'accessibilitat, de continuïtat i de respecte dels drets de les persones usuàries.

Amb aquests objectius, aquesta Llei determina els drets de les persones usuàries en relació amb els serveis funeraris, el contingut bàsic d'aquests serveis, els mitjans indispensables per a prestar-los i l'abast de la intervenció dels ens locals en l'autorització de l'activitat d'empreses privades, sens perjudici que els municipis puguin gestionar serveis funeraris propis en règim de concurrència. Aquesta Llei també regula les condicions d'inspecció i control de la Generalitat i dels ens locals en relació amb els serveis funeraris, tipifica, en aquest sentit, les possibles infraccions i estableix un quadre de sancions que ha de permetre garantir el compliment de les condicions sanitàries i de les altres a què la normativa vigent sotmet aquesta activitat.

Article 1

1. Els serveis funeraris tenen la condició de servei essencial d'interès general, el qual pot ésser prestat per l'Administració, per empreses públiques o per empreses privades, en règim de concurrència en tots els casos.
2. La prestació dels serveis funeraris és sotmesa a les mesures de control, de policia i d'autorització establertes per aquesta Llei, per la normativa de policia sanitària mortuòria i pels reglaments o les ordenances locals.

Article 2

1. Els municipis són l'administració competent en matèria de serveis funeraris i són els responsables de garantir-ne l'existència i la prestació a tota la col·lectivitat local.
2. Els municipis, en el marc d'aquesta Llei, de la legislació sanitària i de la de règim local, gaudeixen de potestat per a regular els serveis funeraris, amb la finalitat d'assegurar l'efectivitat dels principis d'universalitat, d'accessibilitat, de continuïtat i de respecte dels drets de les persones usuàries.

Article 3

1. Les persones usuàries tenen, en relació amb els serveis funeraris, els drets següents:
 - a) Rebre els serveis en condicions de respecte a la intimitat, a la dignitat, a les conviccions religioses, filosòfiques o culturals i al dolor de les persones afectades.
 - b) Tenir accés al servei en condicions bàsiques d'igualtat, de manera que la manca de recursos econòmics no pugui constituir un impediment.
 - c) Rebre l'assessorament imprescindible per a garantir el procés correcte fins a la inhumació o la incineració del cadàver. Aquest assessorament, en tot cas, també ha d'incloure la informació sobre els tràmits legals a seguir i sobre els requisits i les pràctiques sanitàries exigibles segons la normativa de policia sanitària mortuòria.
 - d) Tenir accés a un catàleg de les prestacions que es poden contractar amb les entitats prestadores dels serveis funeraris, amb la indicació detallada de les característiques d'aquestes prestacions i dels preus aplicables.
 - e) Ésser consultats sobre el procés d'elaboració de les normes d'ordenació de l'activitat, i participar-hi.
 - f) Tenir la garantia que aquests serveis es mantenen en les condicions sanitàries que requereixen.
 - g) Tenir la garantia de la continuïtat de les prestacions.
 - h) Poder elegir lliurement l'empresa funerària.
 - i) Els altres drets definits per la resta de normativa que hi sigui aplicable, i els reconeguts per les ordenances i els reglaments municipals.
2. Les empreses autoritzades a prestar el servei funerari han de disposar a l'ajuntament corresponent la informació actualitzada sobre prestacions i preus, la qual pot ésser consultada per qualsevol persona interessada.
3. Els serveis funeraris autoritzats a dur a terme llurs activitats en un municipi no poden denegar el servei per a les persones difuntes el domicili mortuori de les quals sigui en el mateix terme municipal.
4. Els drets que estableix aquest article han d'ésser garantits pels municipis i, si escau, pels consells comarcals i han d'ésser respectats per les entitats prestadores dels serveis funeraris. Els veïns i veïnes poden exigir-ne l'efectivitat en els termes establerts per la Llei 8/1987, del 15 d'abril, municipal i de règim

local de Catalunya.

Article 4

1. L'activitat dels serveis funeraris comprèn les funcions següents:

- a) Informar i assessorar sobre el servei.
- b) Subministrar el fèretre, que ha de tenir les característiques que corresponguin segons el servei de què es tracti, i urnes cineràries i de restes, si s'escau.
- c) Fer les pràctiques higièniques necessàries en el cadàver, col·locar-lo en el fèretre i transportar-lo des del lloc de la defunció fins al domicili mortuori, si escau, i fins al lloc de destinació final mitjançant un vehicle de transport funerari autoritzat.
- d) Fer la gestió dels tràmits administratius preceptius per a tot el procés fins a l'enterrament o la incineració, de conformitat amb la normativa aplicable, i per a la inscripció de la defunció en el Registre Civil.
- e) Fer les pràctiques sanitàries en el cadàver.
- f) Prestar els serveis de tanatori, en condicions físiques adequades per a la vetlla.

2. Les entitats prestadores dels serveis funeraris han d'assumir la gestió de les funcions a què fan referència les lletres a, b, c i d de l'apartat 1, i no poden condicionar-ne la prestació a la contractació d'activitats complementàries. També poden gestionar la resta de funcions establertes per l'apartat 1, i altres prestacions complementàries, d'acord amb els costums locals.

Article 5

El transport del cadàver es pot fer per mitjà d'entitats prestadores dels serveis funeraris degudament autoritzades en els termes municipals on es trobi el cadàver o del lloc on s'ha de fer la inhumació o la incineració, a elecció de les persones usuàries.

Article 6

1. Les entitats prestadores dels serveis funeraris han de disposar, en funció dels serveis que presten, dels mitjans següents:

- a) L'organització administrativa i el personal suficient, amb formació acreditada per a la prestació dels serveis, dotat de roba apropiada i d'instruments de neteja i desinfecció fàcils.
- b) Els vehicles autoritzats degudament per l'òrgan competent de la Generalitat per al transport de cadàvers.
- c) Els fèretres i la resta de material funerari necessari, d'acord amb les característiques fixades per la normativa de policia sanitària mortuòria.
- d) Els mitjans indispensables per a la desinfecció i el rentatge dels vehicles, els estris, la roba i la resta de material emprat.

2. Les entitats prestadores dels serveis funeraris són responsables dels materials que subministren, i també del funcionament correcte del servei i dels preus que apliquin.

3. Les ordenances o els reglaments municipals poden fixar nivells mínims de qualitat o de disponibilitat dels mitjans a què es refereix l'apartat 1. També poden exigir a les empreses funeràries el servei de tanatori, amb independència de la titularitat corresponent, amb el nombre de sales que es determinin, i també un local propi en el terme municipal.

Aquests requisits s'han de justificar d'acord amb objectius de qualitat del servei, han d'ésser proporcionals a la població i a l'índex de mortalitat del municipi i no poden vulnerar la llibertat de concurrència d'empreses funeràries.

Article 7

1. Els serveis funeraris poden ésser gestionats pels ajuntaments o per empreses privades.

2. Les empreses privades de serveis funeraris han d'obtenir prèviament l'autorització del municipi o dels municipis on volen dur a terme aquestes activitats. Les ordenances o els reglaments municipals han de regular les condicions aplicables per a l'atorgament d'aquestes autoritzacions, d'acord amb els criteris següents:

a) S'ha de tractar d'autoritzacions reglades, de manera que s'han d'atorgar necessàriament a totes les empreses que compleixen els requisits fixats pel reglament o l'ordenança municipals.

b) L'atorgament de les autoritzacions s'ha de condicionar, en qualsevol cas, al compliment, per les empreses funeràries, dels requisits establerts per la normativa aplicable per al manteniment i el respecte de les condicions sanitàries, a la garantia del principi de continuïtat dels serveis i al respecte dels altres drets de les persones usuàries definits per aquesta Llei i per altres normes.

c) Amb la finalitat de garantir el principi de continuïtat dels serveis funeraris, els ajuntaments poden fixar una fiança, que ha d'ésser dipositada com a requisit previ a l'atorgament de l'autorització.

d) Amb la finalitat de garantir el principi d'universalitat i d'accés als serveis funeraris, els ajuntaments poden atorgar l'autorització a les empreses que en són titulars amb la condició que prestin els serveis gratuïtament o de forma bonificada a les persones que, d'acord amb les indicacions dels serveis socials municipals, ho requereixin per manca de mitjans econòmics propis, o en els casos en què ho acordi l'autoritat judicial. Aquestes prestacions forçoses han d'ésser distribuïdes per l'ajuntament entre les empreses funeràries que operen en el terme municipal, de manera proporcional a la facturació de cadascuna d'elles.

e) L'atorgament de les autoritzacions ha de respectar, en tot cas, els principis de lliure concurrència i d'igualtat.

3. Les empreses funeràries són sotmeses a les potestats municipals d'inspecció, amb la finalitat de comprovar que compleixen en tot moment els requisits i les condicions a què són sotmeses llurs activitats.

4. L'atorgament de l'autorització regulada per aquest article queda condicionat a l'obtenció de les altres autoritzacions que calguin per a l'exercici de l'activitat.

5. Els ajuntaments poden constituir empreses mixtes, amb capital o amb gestors privats, amb la finalitat de prestar els serveis funeraris. Per a la constitució d'aquestes empreses, cal complir els requisits establerts per la legislació de règim local amb aquesta finalitat. El que estableix aquest article també és aplicable a les empreses mixtes.

Article 8

1. La fiança que estableix l'article 7.2.c per a l'atorgament d'autoritzacions ha de respondre als conceptes següents:

- a) El cost dels serveis funeraris de prestació forçosa, si l'autorització té aquesta condició, d'acord amb l'article 7.2.d, en el cas que l'empresa es negui a prestar-los.
 - b) Les sancions que es poden imposar a l'empresa, d'acord amb els articles 12 i 13.
 - c) El valor de la confiscació, que es pot decretar en els casos en què una empresa autoritzada a operar en un municipi deixa de prestar el servei abans que li sigui acceptada la renúncia a l'autorització.
2. La fiança es pot constituir en qualsevol de les modalitats establertes per la legislació de contractació de les administracions públiques i s'ha de lliurar a la caixa de dipòsits de l'ajuntament corresponent.
3. La fiança no pot ésser retornada o cancel·lada mentre sigui vigent l'autorització. En cap cas no pot ésser retornada si s'està tramitant un expedient a l'empresa funerària per la comissió d'alguna de les infraccions tipificades per l'article 12.

Article 9

1. La gestió dels serveis funeraris pot ésser exercida per l'ajuntament, per qualsevol dels mitjans de gestió dels serveis que estableix la legislació de règim local, per mitjà d'una mancomunitat o d'un consorci o en conveni amb altres administracions públiques.
2. Els serveis funeraris gestionats pels ajuntaments han d'ésser finançats amb el producte de les tarifes. Tanmateix, l'ajuntament pot subvencionar aquests serveis amb càrrec als seus pressupostos, si així ho requereix el compliment del principi d'universalitat del servei.

Article 10

1. Les competències que aquesta Llei reconeix als municipis poden ésser exercides pels consells comarcals, d'acord amb els procediments següents: a) Per conveni de delegació o d'encàrrec de gestió amb el municipi o els municipis interessats.
b) Per conversió de la competència municipal en comarcal, de conformitat amb el que estableix la Llei 6/1987, del 4 d'abril, de l'organització comarcal de Catalunya. En qualsevol cas, l'exercici d'aquesta competència pel consell comarcal ha d'ésser establert pel programa d'actuació comarcal corresponent.
2. En el supòsit regulat per l'apartat 1.b, els òrgans comarcals poden exercir, en l'àmbit de llurs atribucions, les competències i les funcions que aquesta Llei atorga als municipis i als òrgans municipals.
3. Els consells comarcals també poden, si així ho estableix el programa d'actuació corresponent, i amb l'obtenció prèvia de les autoritzacions establertes per aquesta Llei i per d'altres, prestar directament serveis funeraris de caràcter supramunicipal.

Article 11

Les entitats prestadores de serveis funeraris són subjectes a la inspecció pels òrgans de la Generalitat i de l'Administració local competents, amb la finalitat de comprovar les condicions de les instal·lacions, del personal, dels vehicles i de la resta de material destinat a aquests serveis, i, en general, el compliment dels requisits i les condicions a què són sotmeses aquestes activitats. S'ha de donar compte de la inspecció feta pels serveis de la Generalitat a l'ajuntament del municipi on es presti el servei, o, si escau, al consell comarcal corresponent.

Article 12

1. Les entitats prestadores dels serveis funeraris poden ésser sancionades per la comissió de les infraccions tipificades per aquest article, sens perjudici de les sancions aplicables per la vulneració de la normativa en matèria de policia sanitària mortuòria i en matèria de defensa de les persones consumidores o usuàries.
2. Són infraccions molt greus:
 - a) Gestionar serveis funeraris sense la preceptiva autorització municipal.
 - b) No prestar els serveis contractats amb les persones usuàries.
 - c) Infringir les normes sanitàries o els reglaments o les ordenances municipals i provocar, així, una situació de risc per a les condicions sanitàries de la població.
 - d) Falsejar dades relatives al servei funerari i donar informació falsa sobre les condicions de prestació dels serveis.
 - e) Facturar serveis no contractats ni sol·licitats.
 - f) Impedir o dificultar als agents dels òrgans competents la inspecció dels serveis funeraris.
 - g) Cometre qualsevol altra vulneració greu dels drets de les persones usuàries definits per l'article 3.
 - h) Reincidir en la comissió de dues faltes greus o més de dues, en el termini d'un any.
3. Són infraccions greus:
 - a) No disposar del tipus de materials i de serveis que tenen en els catàlegs i que han estat objecte de contractació per les persones usuàries.
 - b) Donar informació o assessorament erronis a les persones usuàries sobre els tràmits legals a seguir o els materials a utilitzar preceptivament i les pràctiques sanitàries a complir.
 - c) Infringir les normes sanitàries i els reglaments o les ordenances municipals, sense provocar una situació de risc per a les condicions sanitàries de la població.
 - d) Prestar els serveis amb vehicles no autoritzats.
 - e) No tenir els fulls de reclamació o negar-se a facilitar-los.
 - f) Obstruir l'activitat inspectora dels òrgans de la Generalitat i dels òrgans locals competents.
 - g) No reajustar la fiança, si en tenen l'obligació.
 - h) Incomplir qualsevol altra de les condicions de les autoritzacions de prestació dels serveis funeraris.
4. És una infracció lleu qualsevol altre incompliment de les ordenances o els reglaments municipals reguladors dels serveis funeraris.
5. Les ordenances o els reglaments municipals poden desenvolupar i concretar el quadre d'infraccions establert per aquest article, per la via d'introduir-hi especificacions que, sense constituir noves infraccions ni alterar la naturalesa de les tipificades per aquesta Llei, contribueixin a identificar millor les conductes sancionables.

Article 13

1. L'alcalde o, si escau, el president o presidenta del consell comarcal, amb la instrucció prèvia del procediment corresponent, poden sancionar les infraccions tipificades per aquesta Llei, sens perjudici de les competències sancionadores de la Generalitat en matèria sanitària i de defensa de les persones consumidores o usuàries, d'acord amb els criteris següents:
 - a) Infraccions lleus: amonestament o multa de fins a 100.000 pessetes.
 - b) Infraccions greus: multa de fins a 1.000.000 de pessetes.
 - c) Infraccions molt greus: multa de fins a 20.000.000 de pessetes o la suspensió de l'autorització per a prestar serveis funeraris per un termini màxim de tres anys.
2. Els ajuntaments o, si escau, els consells comarcals poden revocar l'autorització de les empreses que han estat sancionades per tres faltes molt greus en el termini de divuit mesos. La revocació de l'autorització s'ha de resoldre en el mateix expedient en què s'estableixi la tercera sanció.

3. Les ordenances o els reglaments municipals poden especificar i graduar el quadre de sancions establert per aquesta Llei, dins els límits fixats per l'apartat 1.

4. La determinació dels òrgans competents per a la imposició de sancions per infracció de les normes en matèria de policia sanitària mortuòria i de defensa de les persones consumidores o usuàries ha d'ésser la que consti en la normativa sectorial aplicable.

5. El procediment sancionador aplicable per la comissió de les infraccions tipificades per aquesta Llei és el que estableixen les ordenances o els reglaments municipals, i és supletòria la normativa específica de la Generalitat.

Disposicions transitòries

Primera

Les empreses funeràries que, en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, presten, per qualsevol títol legítim, els serveis que regula aquesta mateixa Llei poden continuar exercint aquestes activitats. En el termini d'un any, s'han d'adaptar a les condicions establertes per aquesta Llei i pels reglaments o les ordenances locals corresponents.

Segona

Els municipis que, abans de la promulgació d'aquesta Llei, han aprovat ordenances o reglaments de regulació dels serveis funeraris tenen l'obligació d'adaptar-los al contingut d'aquesta mateixa Llei, en un termini de sis mesos a comptar des de l'entrada en vigor.

Disposició final

1. Els ajuntaments han de regular, mitjançant una ordenança o un reglament, el règim a què s'han de sotmetre els serveis funeraris, en el marc del que estableix aquesta Llei i la resta de la legislació aplicable.

2. El Departament de Governació de la Generalitat ha d'elaborar, amb l'audiència prèvia de les entitats municipalistes més representatives, un reglament de serveis funeraris, que ha d'ésser aplicable supletòriament en els municipis que no n'aprovin un de propi.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertoqui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 3 d'abril de 1997

JORDI PUJOL

President de la Generalitat de Catalunya